

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus!

Bön: Lär oss, käre Herre Jesus, att hitta fram till dig och se dig som vår Frälsare där du ligger i din krubba, där du går omkring och gör gott bland alla, och där du lider och dör för oss på korset. Lär oss att se på dig i Ordet så att du blir det viktigaste i våra liv. Amen.

Vi firar i dag fjärde söndagen i advent med temat Herren är nära. Även om den här dagen ofta ses som en del av julfirningen lever vi ännu i adventstiden, botens och beredelsens tid. Vi har ännu den lila färgen på våra altaren. Den stora glädjen sparar vi till julmorgonen. I folkkyrkans nya handbok är det jungfru Maria som är huvudpersonen. Vi håller oss till den gamla handboken, där vi ännu den här söndagen ägnar oss åt profeten Johannes Döparens verksamhet att bereda väg för Jesus. Han är central också i dagens predikotext, evangeliet som vi redan har hört: Joh 1:19–28.

19 Detta är Johannes vittnesbörd när judarna sände präster och leviter från Jerusalem för att fråga honom vem han var. 20 Han bekände och förnekade inte, han bekände: "Jag är inte Messias." 21 De frågade honom: "Vem är du då? Är du Elia?" Han sade: "Nej, det är jag inte." – "Är du Profeten?" Han svarade: "Nej."

22 Då sade de till honom: "Vem är du då? Vi måste ge ett svar till dem som har sänt oss. Vad säger du om dig själv?" 23 Han svarade med profeten Jesajas ord: "Jag är rösten som ropar i öknen: Gör vägen rak för Herren!"

24 De som var utsända kom från fariseerna, 25 och de frågade honom: "Varför döper du då, om du varken är Messias eller Elia eller Profeten?" 26 Johannes svarade dem: "Jag döper i vatten. Men mitt ibland er står en som ni inte känner. 27 Han kommer efter mig, och jag är inte värdig ens att lossa remmen på hans sandal." 28 Detta hände i Betania på andra sidan Jordan där Johannes döpte.

Vi ska som första del av vår predikan studera de namn och personer som nämns i texten. Sedan ska vi i den andra delen av predikan se

närmare på vad Bibeln säger om Messias, som är den verkliga huvudpersonen i dag.

Johannes Döparen

Det första namnet är Johannes, som har tillnamnet Döparen. Vi hörde om honom förra söndagen, men i dag ska vi se på hur Johannes-evangeliet beskriver honom.

Författaren till det fjärde evangeliet heter också Johannes, en av apostlarna. Han beskriver Döparen så här (Joh 1:6–8):

Det kom en man, sänd av Gud. Hans namn var Johannes. Han kom som ett vittne för att vittna om ljuset, för att alla skulle komma till tro genom honom. Självt var han inte ljuset, men han kom för att vittna om ljuset.

Sedan får vi veta att Ordet blev kött. Han var en person, och han var full av nåd och sanning. Döparens vittnesbörd lyder (v15):

"Det var om honom jag sade: Han som kommer efter mig är före mig, för han var till före mig."

Ibland tänker man sig att Johannes Döparen predikar bara lag. Och visst är han en väldig lagpredikant, som bestraffar människorna för deras synder, på ett väldigt avslöjande sätt. Det är hans förberedande verksamhet. Döparen visar också på Jesus och hans gudomlighet, hur han hade varit till innan han blev människa. Jesus var inte lik Johannes själv och vi andra, utan han var född av Fadern i evighet. Längre fram berättar aposteln om hur Döparen vittnar (v29):

Se Guds Lamm som tar bort världens synd!

Redan här vet Johannes genom Andens uppenbarelse att Jesus är Frälsaren, som på korset ska lida och dö och så försona världens synder.

När Jesus har börjat sin verksamhet och allt flera lärjungar går över till honom, är han inte avundsjuk. Johannes Döparen säger att han är brudgummens vän, som leder bruden fram till brudgummen, men han är inte brudgummen. Och därför är han ödmjuk (3:30):

Han måste bli större och jag mindre.

Judarna sände präster och leviter för att fråga ut Johannes vem han var. I Johannesevangeliet avser "judar" i första hand judarnas ledare, Stora rådet och de skriftlärdade. På deras fråga svarar Johannes klart och enkelt (v20):

Han bekände och förnekade inte, han bekände: "Jag är inte Messias."

Vi ska om en stund återvända till Johannes Döparen, men först något om de andra som nämns i texten, som han inte heller är.

Profeten Elia

Den utsända deputationen måste då fortsätta och frågar:

"Vem är du då? Är du Elia?" Han sade: "Nej, det är jag inte."

Elia var en kraftfull Herrens profet som uppträdde under 800-talet och som presenteras främst i 1 Kung 17–19. Det som vi främst minns om honom är antagligen hur han mötte Baals 450 profeter och Asheras 400 profeter på berget Karmel och hur Gud där genom honom utförde ett stort under.

Elia dog inte på vanligt sätt utan han togs upp till himlen i en vagn av eld (2 Kung 2:11). Därför väntade sig judarna att han skulle återvända till jorden. Den konkreta grunden för det finns hos profeten Malaki, som avslutar sin profetbok, GT:s sista bok, med att förutsäga att Gud ska sända Elia (Mal 4:5):

Se, jag ska sända er profeten Elia innan Herrens dag kommer, den stora och fruktansvärda.

De synoptiska evangelierna, Matteus, Markus och Lukas, berättar om hur Jesus en gång gick upp på ett högt berg och tog med sig tre av sina lärjungar, Petrus, Jakob och Johannes. Där förvandlades Jesus, och så visade sig Mose och Elia och samtalande med Jesus. Det förbryllade lärjungarna att Jesus sedan förbjöd dem att berätta för någon om det här, innan han hade uppstått från de döda. Därför frågade de honom varför de skriftlärdade sade att Elia först måste komma. Då säger Jesus rent ut, att han faktiskt hade kommit. Lärjungarna förstod då att han talade om Johannes Döparen.

Men varför säger då Johannes Döparen själv att han inte är Elia?

När ängeln berättar åt prästen Sakarias om den son som hans hustru Elisabet skulle föda, beskriver han honom så här (Luk 1:16–17):

Många av Israels barn ska han omvända till Herren deras Gud. Han ska gå före honom i Elias ande och kraft.

Ängeln säger inte att Johannes är Elia, men han ska komma i hans ande och kraft. Det är också det som Jesus avser. Det är Elias ande som har kommit genom Johannes. Det var det som också Malaki förutsade. Men Johannes är inte samma person som Elia. Bibeln lär inte återfödelse, reinkarnation.

Profeten

Följande fråga kan verka lite underlig:

"Är du Profeten?" Han svarade: "Nej."

Vem avser man med namnet Profeten?

En fotnot i SFB berättar: "Den Profet som är utlovad i Femte Moseboken uppfattades av judarnas skriftlärdade som en annan person än Messias (vers 25). Dock identifierar både Johannes Döparen och aposteln Petrus (Apg 3:22) den utlovade Profeten som Messias."

De verser som anges från 5 Mos 18:15, 18 lyder:

HERREN, din Gud, skall låta uppstå åt dig en profet bland ditt folk, av dina bröder, en som är lik mig. Honom skall ni lyssna till.

En profet skall jag låta uppstå åt dem bland deras bröder, en som är lik dig, och jag skall lägga mina ord i hans mun, och han skall tala till dem allt vad jag befäller honom.

Just det här citerar Petrus i sin predikan i templet, efter att han och Johannes hade botat en lam man. Det finns inget tvivel hos Petrus att Jesus är denna Profet som Gud hade lovat genom Mose. Det är alltså inte Johannes Döparen som är den utlovade store profeten.

Vi ska komma ihåg att en profet inte bara är en som förutsäger framtiden. En profet är en som talar Guds ord, på Guds vägnar. Han är

som en ambassadör som för fram det som hans lands ledning gett honom att säga.

Och det är också precis det som evangelisten Johannes säger att Jesus ska göra, Joh 1:18:

Ingen har någonsin sett Gud. Den Enfödde, som själv är Gud och i Faderns famn, han har gjort honom känd.

Jesus kan vara Guds profet på ett mycket bättre sätt än alla de män som Gud kallade att föra fram sitt budskap. Jesus är ju själv Gud. Han talar sitt eget budskap, det som han själv har sett, det som han själv är.

Nu har då Johannes Döparen berättat vem han inte är. Nu berättar han vem han är (v22f):

Då sade de till honom: "Vem är du då? Vi måste ge ett svar till dem som har sänt oss. Vad säger du om dig själv?" Han svarade med profeten Jesajas ord: "Jag är rösten som ropar i öknen: Gör vägen rak för Herren!"

Här har vi Johannes uppdrag i koncentrat, så som det är beskrivet i Jes 40. Han skulle göra vägen rak för Herren. Han skulle, som ängeln sade till Sakarias, omvända många till Herren. Därför var hans lagpredikan så skarp. För att rätt förstå vad det betyder att Jesus är vår Frälsare behöver vi höra att vi är syndare och inte kan komma inför Gud i egen kraft. Vi behöver samma stick i samvetet som Johannes åhörare fick, och som de som lyssnade till Petrus på den första pingsten fick i samvetet. För vi är syndare som de.

Vår text slutar med Johannes ord om Jesus, vars sandalrem han inte anser sig värdig att lossa. Johannes bereder väg för Messias. Hans verksamhet går ut på att hitta fram till honom.

Jesus är Messias

Johannes sa att han inte är Messias. Messias är judarnas namn på den kommande kung som skulle återupprätta riket åt David, den "Davids Son" som Gud hade lovat David genom profeten Natan (2 Sam 7). Messias är på grekiska *Kristus*, och det betyder *Den Smorde*.

På den tiden fanns det tre ämbeten som man blev smord till, i många fall med ett fysiskt

medel, olja. Det gällde framför allt för en *kung*, som smordes med olja. Exempel på det är när David smordes till kung bland sina bröder (1 Sam 16:13).

En annan som blev smord till sitt ämbete var *översteprästen*. Aron och hans söner blev smorda till präster med en särskild smörjelseolja (2 Mos 30:30). På det här sättet fick de ett särskilt ämbetsuppdrag: att inför Gud offra för synd.

Det finns också ett tredje ämbete som grundar sig på en smörjelse, men då i en överförd betydelse: *profeten*. Där är smörjelsen en särskild kallelse av Gud och oljan är den Helige Ande som utrustar profeten med det ord han ska föra fram.

Jesus Kristus, Messias, har alla de här tre ämbetena. Vi talade redan tidigare om hans profetiska ämbete, då han kan bära fram ett vittnesbörd om Gud från sin egen kunskap. Också i sitt förnedringstillstånd, när han hade klätt av sig sin gudomliga härlighet och låtit sig bli en enkel människa, hade han det här ämbetet. Han kunde läsa människornas tankar, han talade direkta ord från Gud. Han sade (Joh 14:24):

Ordet som ni hör är inte mitt, det kommer från Fadern som har sänt mig.

Det här är exakt vad en profet ska göra: han talar det som getts åt honom att säga.

Att Jesus är kung bekänner han själv inför Pilatus. Han är kung i ett rike som inte är av den här världen, i nåderiket. Vi ska inte vänta, som judarna gjorde, och en del gör än i dag, att Jesus ska upprätta ett synligt rike på jorden, fast han äger all makt. När han kommer tillbaka och alla änglar med honom ska han sätta sig på sin härlighets tron, säger han i Matt 25. Först då ska riket bli synligt och uppenbart för alla.

Prästens eller översteprästens ämbete är på sätt och vis det viktigaste av de tre, för det är i det ämbetet som Jesus gör det möjligt för oss att få komma till himlen och dela välsignelsen av den eviga gemenskapen med honom. Hebreerbrevet lär utförligt vad det här ämbetet är. I Hebr 4 berättas att vi har en stor överstepräst som har stigit upp genom himlar-

na, Jesus, Guds Son. Och sedan läser vi (v 15):

Vi har inte en överstepräst som inte kan ha medlidande med våra svagheter, utan en som har varit frestad i allt liksom vi fast utan synd.

Det här skiljer Jesus från alla tidigare präster. De var själva syndare och de måste först offra för sina egna synder innan de kunde bära fram blodsoffer för sitt folk. Men Jesus hade inte själv någon synd att offra för. Han bar i stället fram sitt eget blod och offrade det för hela världens synder när han hängdes på korset och blev en förbannelse inför alla. Då lät Gud alla människors alla synder drabba honom som med en brännstråle.

Därför uppmanas vi:

Låt oss därför frimodigt gå fram till nådens tron för att få barmhärtighet och finna nåd till hjälp i rätt tid.

Det var det som var Johannes Döparens viktigaste uppgift: att förbereda människorna för att ta emot Jesus, för att hos honom få syndernas förlåtelse och frid med Gud. De blev överbevisade om att deras egen rättfärdighet inte räckte till för att komma inför Gud, men att Jesus hade vunnit en evig rättfärdighet åt dem genom sitt syndfria liv och genom sin oskyldiga död.

Därför döpte han människorna i vatten. Han döpte dem till, eller *in i*, syndernas förlåtelse. Därför befallde Jesus också oss att döpa, för att föra människor in i syndernas förlåtelse i hans namn och därmed bli arvingar till himlen.

Judarna behövde ett svar som de kunde berätta för sina ledare. Johannes gav svaret, och han visade på Jesus som Messias. Vi har fått ett ord som vi kan använda för att svara på frågor från våra medmänniskor. Låt oss ivrigt använda det ordet så att vi lär oss hur vi ska svara på de frågor som riktas till oss! Och låt oss i Ordet bereda oss att möta vår Messias, när han kommer. Amen.

Bön: Ett hoppas jag, min Frälsare: att du är alltid nära, och att jag må alltmer och mer dig i mitt hjärta bära. Så låt det då din krubba bli,

kom, lägg dig där, hos mig förbli, så får jag del i dina fröjder. Amen.